

11. Skrypina, Yu. V. (2008). Slidchyi suddia v systemi kryminalno-protseualnoi diialnosti (porivnialno-pravove doslidzhennia) [Investigating judge in the system of criminal procedural activity (comparative legal study)]. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
12. Trakalo, R. I. (2014). Sudovy kontrol za dotrymanniam prava na povahu do pryvathnoho zhyttia [Judicial control over the observance of the right to respect for private life]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
13. Tumanians, A. R. (2011). Slidchyi suddia yak subiekt realizatsii sudovykh funktsii u dosudovomu provadzhenni [Investigating judge as a subject of judicial functions in pre-trial proceedings]. *Forum prava – Law forum*, 2, 896-901 [in Ukrainian].
14. Yurchyshyn, V. M. (2017). Slidchyi suddia v kryminalnomu protsesi Ukrainy [Investigating judge in the criminal process of Ukraine]. *Visnyk Chernivetskoho fakultetu Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia» – Bulletin of the Chernivtsi Faculty of the National University «Odesa Law Academy»*, 1, 248-259 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 5.11.2023

УДК: 343.17

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-133-137

Шульга Андрій Олександрович,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри державно-правових дисциплін,
Донецького державного університету внутрішніх справ
e-mail: shulgadon1@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-5524-5433>

Чорна Марина Василівна,
докторка філософії в галузі права,
старша викладачка кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського університету імені Володимира Винниченка
e-mail: chornamarina@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-3679-6130>

СУМЩЕННЯ ФУНКЦІЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НА ПРИКЛАДІ Ч.1 СТ. 284 КПК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРШЕННЯ

Не зважаючи на те, що з моменту прийняття чинного Кримінального процесуального кодексу України пройшов досить значний час, проте слідчий, особа, яка проводить дізнання і прокурор, як учасники кримінального провадження з боку обвинувачення, так і не були позбавлені права переймати на себе функції захисту та правосуддя.

В статті розглядається проблема перейняття функцій обвинувачення, захисту та правосуддя у кримінальному процесі між сторонами кримінального провадження. Авторами здійснюється аналіз пунктів 1-3 частини першої статті 284 Кримінального процесуального кодексу України. За результатами аналізу автори статті стверджують про те, що слідчий, особа, яка проводить дізнання та прокурор, закриваючи кримінальне провадження за обставинами, які реабілітують, фактично переймають на себе функцію правосуддя. Підставою для такого висновку автори статті вважають той факт, що рішення про закриття кримінального провадження сторона обвинувачення приймає за своїм внутрішнім переконанням, оминаючи судову процедуру. Така ситуація, на думку авторів, призводить до появи причин та умов вчинення корупційних діянь у сфері службової діяльності в стадії досудового розслідування, а саме одержання службовою особою неправомірної вигоди, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди (хабаря). В якості прикладу автори наводять випадок зловживання прокурором можливістю закрити кримінальне провадження, що призвело до посадового злочину у вигляді вимагання неправомірної вигоди. Для подолання вказаного недоліку, автори пропонують змінити зміст частини першої статті 284 Кримінального процесуального кодексу України виключивши із цієї норми пункти 1-3, які є підставою для закриття кримінального провадження за обставинами, які реабілітують. Окрім того, автори пропонують переглянути зміст частини другої статті 9 цього закону, запропонувавши видалити із цієї норми обов'язок прокурора, керівника органу досудового розслідування та слідчого під час досудового розслідування виявляти обставини, які виправдовують підозрюваного, обвинуваченого та пом'якшують їх відповідальність.

Ключові слова: кримінальне провадження, функції кримінального процесу, прокурор, слідчий, дізнавач, закриття кримінального провадження, суд, правосуддя, обвинувачення.

EXAMPLE OF PART 1 OF ARTICLE 284 OF THE CRIMINAL PROCEDURE CODE OF UKRAINE: PROBLEMS AND SOLUTIONS

Despite the significant amount of time that has passed since the adoption of the current Criminal Procedure Code of Ukraine, investigators, individuals conducting inquiries, and prosecutors, as participants in criminal proceedings on both the prosecution and defense sides, have not been deprived of the right to assume the functions of defense and justice.

The article examines the issue of the takeover of the functions of prosecution, defense, and justice in the criminal process between the parties involved in criminal proceedings. The authors analyze points 1-3 of Part 1 of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. Based on the analysis, the authors of the article argue that the investigator, the person conducting the inquiry, and the prosecutor, when closing a criminal case under circumstances that warrant rehabilitation, effectively assume the function of dispensing justice. The basis for this conclusion, according to the authors of the article, is the fact that the decision to close the criminal case is made by the prosecution based on its internal conviction, by passing the judicial procedure. In the authors' opinion, such a situation leads to the emergence of reasons and conditions for committing corrupt acts in the field of official activities during the pre-trial investigation stage, specifically the illicit receipt of benefits by a public official. The authors propose changes aimed at addressing the issue of potential abuse associated with the requirement for unlawful gain (bribery). As an example, they cite a case of a prosecutor misusing the authority to close a criminal investigation, leading to an official crime in the form of demanding unlawful benefits. To overcome this drawback, the authors suggest modifying the content of the first part of Article 284 of the Criminal Procedure Code of Ukraine by excluding points 1-3 from this provision. These points serve as a basis for closing a criminal investigation under circumstances that justify exoneration.

Additionally, the authors recommend revisiting the content of the second part of Article 9 of this law, proposing to remove the obligation for the prosecutor, the head of the pre-trial investigation authority, and the investigator to reveal circumstances during pre-trial investigation that justify the suspect, accused, and mitigate their liability.

Key words: criminal proceedings, functions of criminal procedure, prosecutor, investigator, detective, closure of criminal proceedings, court, justice, accusation.

Постановка проблеми. Кримінальне процесуальне законодавство України, як і всі інші галузі права не може бути абсолютно досконалим. Як з практичного, так і з теоретичного боків ця галузь права інколи може здаватися досить вивіреною та такою, що відповідає вимогам, які пред'являються до нормативно-правового акту [1, с. 257-258], а може і викликати певні питання [2, с.15]. До того ж, практичним співробітникам органів, які здійснюють кримінальну процесуальну діяльність, бажають вони того, чи ні, все одно приходиться діяти на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст. 19 Конституції України) [3]. Проте, інколи зміст певних норм чинного Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК), здатний викликати запитання, які на жаль не вирішуються тільки формальними нормами чинного КПК. Наприклад, це наявність потенційних ризиків недоброчесності (п.5 ст.4 Закону України про державну службу) [4] під час виконання службових обов'язків слідчим, дізнавачем чи прокурором, що в подальшому здатне призвести до посадового злочину. Отже необхідність аналізу і виявлення цих ризиків в чинному КПК, внесення законодавчих пропозицій щодо усунення цих ризиків і складає актуальність обраної теми нашої статті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Відомі в Україні та за її межами вчені в галузі кримінального провадження в своїх наукових працях не одноразово здійснювали ґрунтовний аналіз норм чинного КПК України на предмет виявлення певних недоліків. Серед багатьох шановних фахівців, які займаються аналізом норм чинного КПК можна визначити зокрема: О. О. Бондаренка, А. Ф. Волобуєва, О.О. Волобуєву, М.С. Городецьку, І.В. Гловюк, О.В. Капліну, Л.М. Лобойка, Т.О. Лоскутова, О.В. Одерія, М.А. Погорецького, В. Д. Пчолкіна, Г. І. Сисоєнка, О. Є. Соловійова, В. М. Тertiшника, Л. Д. Удалову, О.О. Юхна та багато інших шановних науковців. Проте, проблема закінчення досудового розслідування рішенням слідчого, дізнавача, прокурора у вказаній стадії залишається на сьогодні не в повній мірі дослідженою. Вважаємо, що ця проблема здатна породжувати не тільки причини та умови вчинення корупційних діянь з боку зазначених посадових осіб, але і вказує на факт необґрунтованого перерозподілу функцій у кримінальному процесі.

Мета статті – розгляд з критичної точки зору функцій слідчого, дізнавача та прокурора в межах ст. 284 КПК України, та надання обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення цієї діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Не зважаючи на те, що з моменту прийняття чинного КПК України пройшов досить значний час, проте слідчий, дізнавач і прокурор, як учасники кримінального провадження з боку обвинувачення (п.19 ст. 3 КПК), так і не були позбавлені права переймати на себе функції захисту та правосуддя.

Відомо, що чинний КПК було побудовано за принципом розподілу функцій (ч.3 ст. 22 КПК). З цього приводу Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін. справедливо зазначають, що в теорії вітчизняного кримінального процесуального права є позиція, яка вирізняє три основні функції – це обвинувачення, захист та судового розгляду (правосуддя), і ці функції не можуть покладатися на один і той самий орган або на ту саму службу особу [5, с. 23-24]. Але, якщо проаналізувати ст. 284 КПК, принаймні п.п.1-3¹, 10 ч.1, ч.4 цієї норми то виходить, що слідчий, дізнавач та прокурор (сторона обвинувачення), ще на стадії досудового розслідування уповноважені здійснювати фактично акт правосуддя, закриваючи кримінальне провадження за реабілітуючими обставинами, не давши суду виконати функцію правосуддя. Наприклад, ч. 1 ст. 284 КПК містить підстави закриття кримінального провадження слідчим, дізнавачем і прокурором за реабілітуючими обставинами, в разі: відсутності події кримінального правопорушення;

відсутності в діянні складу кримінального правопорушення; відсутності достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді і вичерпані можливості їх отримати (кримінальне провадження закриває тільки прокурор). Але ми вважаємо, що формальне закріплення в чинному КПК України права слідчого, дізнавача та прокурора фактично здійснювати функцію правосуддя суперечить вимогам ч.3 ст. 22 КПК, що на нашу думку є порушенням засади змагальності сторін та свободи в поданні ними до суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Адже п.3 ст. 129 Конституції України чітко зазначає, що змагальність сторін передбачає доведення переконливості будь яких наданих сторонами доказів в суді [3]. Проте враховуючи, що рішення посадових осіб щодо закриття кримінального провадження за реабілітуючими обставинами потенційно може влаштовувати не всіх учасників кримінального провадження, а отак породжувати спірні точки зору між сторонами, вирішити, які здатний тільки суд. Наприклад, потерпілий, його представник чи законний представник, а інколи і заявник можуть не погоджуватися із закриттям кримінального провадження з підстав вказаних у п.п.1-3 ч.1 ст. 284 КПК. В такому разі звісно виникає спірність прийнятого рішення про законність закриття кримінального провадження. І цей спір виникне цілком логічно, адже слідчий, дізнавач та прокурор, приймаючи рішення про закриття кримінального провадження діють за власним внутрішнім переконанням, яке може не співпадати з переконанням, як потерпілого, так і сторони захисту. Статистика свідчить, що кожного року в Україні в середньому відбувається від двох до двох з половиною тисяч судових оскаржень про закриття кримінальних проваджень на стадії досудового розслідування [6]. Для цього в чинному КПК існує норма, яка надає право учасникам кримінального процесу оскаржувати закриття кримінального провадження до слідчого суді (п.п.3,4 ч.1 ст.303 КПК). Отже, сам факт наявності у чинному КПК норми, яка дозволяє оскаржувати закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування, фактично виправляє законодавчу неврегульованість щодо розподілу функцій кримінального процесу. В цьому випадку справу вирішує суд. Тим самим законотворець, хоче того він чи ні, підтверджує той факт, що в супереч ч.3 ст. 22 КПК, стороні обвинувачення в стадії досудового розслідування надається право виконувати несприятанню їй функцію, функцію правосуддя. Враховуючи зазначене вище вважаємо, що для унормування функціоналу діяльності учасників кримінального процесу, які здійснюють кримінальне провадження, все ж таки необхідно позбавити слідчого, дізнавача та прокурора на стадії досудового розслідування виконувати функцію правосуддя.

Вважаємо, що рішення при наявності обставин, які закладені у п.п.1-3 ч.1 ст. 284 КПК України повинен приймати виключно суд. Адже завдання сторони обвинувачення - обвинувачувати але не виправдовувати в супереч ч.3 ст. 22 КПК України. Прерогатива визначати ступінь вини чи невинуватості у кримінальному провадженні належить виключно суду. А саме, ст. 124 Конституції України наголошує, що делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються, адже юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення [3].

Вище ми розглянули питання, які стосуються перетинання функцій обвинувачення та правосуддя в діяльності слідчого, дізнавача та прокурора. Тепер розглянемо питання перейняття функції захисту стороною обвинувачення. А саме, ч.2 ст.9 КПК зазначає, що прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані не тільки всебічно, повно і неупереджено досліджувати обставини кримінального провадження, виявити ті обставини, що викривають, але виявляти і ті обставини, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують його покарання. Ми не погоджуємося із тим, що сторона обвинувачення в особі слідчого, дізнавача та прокурора повинна виявляти і ті обставини, що пом'якшують покарання, або виправдовують, адже це завдання сторони захисту.

З цього приводу М. В. Даньшин, М.В. Костенко та Н.О. Опанасенко справедливо зазначають, що сторону обвинувачення в кримінальному провадженні очолює прокурор, на якого ст. 131-1 Конституції України покладає виконання основоположної (загальнопроцесуальної, наскрізної) функції обвинувачення в усіх стадіях кримінального процесу без будь-якого виключення. Далі вчені пишуть, що у досудових стадіях кримінального провадження прокурор виконує функцію обвинувачення в початковій матеріально-правовій формі, яка на їх думку іменується формою «твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність» (п. 13 ч. 1 ст. 3 КПК України). В судових же стадіях кримінального провадження, зазначають вчені, прокурор виконує функцію обвинувачення вже в кінцевій процесуально-стверджувальній формі, яка іменується формою державного обвинувачення. Така форма, на думку вчених, являє собою «процесуальну діяльність прокурора, що полягає в доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення» (п. 3 ч. 1 ст. 3 КПК України) [7, с.139]. Із сказаного вище випливає, що принаймні на прокурора в стадії досудового розслідування покладається обов'язок обвинувачення. Отже функція захисту, яка визначена ч.2 ст. 9 КПК стосовно діяльності прокурора, як на нас, є зайвою, та такою, що вказує на перейняття функцій у кримінальному процесі. По іншому виглядають справи в англосаксонській правовій системі, в якій кримінальний процес вважається змагальним. Наведемо де які приклади щодо діяльності там сторони обвинувачення. А саме, коронери історично є найдавнішими учасниками англійського кримінального процесу, оскільки суди коронера існують із 1194 року. У сучасному кримінальному провадженні коронери мають справу з випадками неприродної та насильницької смерті.

Будь-яка особа, яка сумнівається у причині смерті, має право повідомити про це коронеру. На практиці коронерам в більшості повідомляють про смертельні випадки поліція та лікарі. Суд коронера є унікальним у тому, що діє на основі інквізиційної моделі кримінального процесу. Після закінчення розслідування коронер передає зібрані ним матеріали в Королівську службу переслідування для подальшого висунення обвинувачення та передачі матеріалів до суду [8, с.282]. Прокурор в англосаксонській правовій системі називається аторнеєм, а служба аторнейською. Реалізуючи функцію кримінального переслідування, аторнейська служба: здійснює кримінальне переслідування осіб, які скоїли злочини; порушує кримінальні справи; розслідує злочини; здійснює перевірки; притягає до кримінальної відповідальності; підтримує обвинувачення в суді [9, с.186-187]. Отже ступінь винуватості чи навпаки в цій системі вирішує саме суд, але за участю суду присяжних. З цього приводу В.О. Гринюк у своїй роботі зазначає, що питання стосовно винуватості чи не винуватості особи вирішує в судовому засіданні суд присяжних, а професійний суддя вже на основі їхнього рішення застосовує відповідний закон [10, с. 310]. Із вище наведеного вбачається, що англосаксонська правова система кримінального провадження чітко дотримується розподілу функцій серед сторін у кримінальному провадженні. Сторона обвинувачення – обвинувачує, сторона захисту – захищає, і саме суд приймає остаточне рішення стосовно винуватості чи навпаки особи. І такий підхід на нашу думку є правильним, адже, по-перше, чіткий розподіл функцій у кримінальному процесі ефективно усуває причини та умови корупційних дій серед посадовців, що ведуть досудове розслідування, по-друге, чітке розподілення функцій у кримінальному процесі суттєво збільшує позитивні можливості щодо вирішення завдань кримінального провадження, встановлення об'єктивних обставин (істини) вчиненого злочину. І по-третє, чітке розподілення функцій у кримінальному процесі сприятиме прийняттю судом справедливого рішення.

В якості прикладу негативного впливу перерозподілу функцій між судом та стороною обвинувачення можна навести випадок, який нещодавно мав місце у Фастові Київської області. Там співробітниками ДБР та СБУ було затримано прокурора фастівської окружної прокуратури за підозрою в отриманні неправомірної вигоди. За даними слідства, прокурор вимагав та одержав неправомірну вигоду за пропозицію закриття кримінального провадження [11, с.92].

Висновки. Підводячи підсумок нашої статті слід запропонувати наступне: Позбавити можливості слідчого, дізнавача та прокурора закривати кримінальне провадження за реабілітуючими обставинами виключивши із ч.1 ст. 284 КПК України п.п.1-3 ч.1 ст. 284 КПК. Адже, питаннями відсутності події кримінального правопорушення, відсутності в діянні складу кримінального правопорушення та не встановлення достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді тощо повинен займатись неупереджений суд.

Вважаємо, що чинна редакція ч. 2 ст. 9 КПК України сприяє перетину функцій захисту та обвинувачення, а отже також потребує змін. Таким чином, пропонуємо викласти вказану норму в новій редакції, виключивши обов'язок посадових осіб встановлювати обставини, які виправдовують підозрюваного чи обвинуваченого та обставин, які пом'якшують їх відповідальність, а саме: «Прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявляти ті обставини, що викривають підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень».

На нашу думку, викладені нами пропозиції не в якому разі не завадять об'єктивності та якості досудового розслідування, а навпаки зроблять цю діяльність більш прозорою та ефективною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Мельник Р. С., Бевзенко В. М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р. С. Мельника. К.: Ваіте, 2014. 376 с.
2. Погорецький М. А. Проблеми кримінального процесу. *Вісник кримінального судочинства*. № 3.2017. С.11-27. URL: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2017_Pohoretskyi.pdf
3. Конституція України. Прийнята 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про державну службу. Закон України. 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
5. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/kryminal-nyu-protses_LDUVS.pdf
6. Гулько Б., Луспенік Д. ВВС узагальнив практику розгляду скарг під час досудового розслідування. Рада адвокатів Чернігівської області. Новини судової практики. 28.03.2017. URL: <https://cutt.ly/rwAnwUpU>
7. Даньшин М. В., Костенко М. В., Опанасенко Н. О. Місце й роль сторони обвинувачення в досудовому розслідуванні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. № 51.2021 С.137-140. URL: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc51/29.pdf>;
8. Циганюк Ю. Теоретико-правовий аналіз окремих інститутів англо-американської системи кримінального процесу. *Підприємництво, господарство і право*. №3. 2020. С. 281-289. URL: <http://pgr->

journal.kiev.ua/archive/2020/3/48.pdf

9. Мілевський О. П., Варушечкіна В. В., Фрідмаєн Д. А. Погляд на правовий статус прокурора у кримінальному судочинстві в зарубіжних країнах. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. №4–5. 2017. С. 185-190. URL: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/law/article/download/31/31>

10. Гринюк В. О. Порівняльно-правові аспекти порядку реалізації функції обвинувачення у країнах англо-американської та континентальної правових систем. *Науковий вісник публічного та приватного права*. №5. 2016. С.308-312. URL: <http://www.nvppp.in.ua/vip/2016/5/65.pdf>;

11. Шульга А. Щодо участі прокурора в кримінальному провадженні на стороні захисту та виконання функцій правосуддя у стадії досудового розслідування. *Протидія кримінальним правопорушенням на деокупованих територіях: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції)*, (м. Кропивницький, 27 жовтня 2023 року). Кропивницький, 2023. 171 с.

REFERENCES:

1. Melnyk, R. S. (Ed.), & Bevzenko, V.M. (2014). *Zahalne administratyvne pravo*. [General administrative law]. Navchalnyi posibnyk. 376. [in Ukrainian].

2. Pohoretskyi, M. A. (2017). Problemy kryminalnoho protsesu. [Problems of the criminal process]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva*. № 3. 11-27. Retrieved from: https://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2017_Pohoretskyi.pdf [in Ukrainian].

3. Konstytutsiia Ukrainy. (1996). [Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

4. Pro derzhavnu sluzhbu. (2015, December 10). [On civil service]. *Zakon Ukrainy № 889-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> [in Ukrainian].

5. Khytra, A.Ia., & Shekhavtsov, R.M., & Lutsyk V.V., & Blahuta, R.I., & Hutsuliak, Yu.V., Dufeniuk, O.M. (2019). *Kryminalnyi protses*. [Criminal process]. Pidruchnyk. Lviv: LvDUVS, Ch. 1. 532. Retrieved from: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/kryminal-nyy-protses_LDUVS.pdf [in Ukrainian].

6. Hulko, B., & Luspenyk, D. (2017, March 28). VVS uzahalnyv praktyku rozghliadu skarh pid chas dosudovoho rozsliduvannia. [The BBC summarized the practice of handling complaints during pre-trial investigation]. *Rada advokativ Chernihivskoi oblasti. Novyny sudovoï praktyky*. Retrieved from: <https://cutt.ly/rwAnwUpU> [in Ukrainian].

7. Danshyn M.V., & Kostenko M.V., & Opanasenko, N. O. (2021). Mistse y rol storony obvynuvachennia v dosudovomu rozsliduvanni. [Place and role of the prosecution in the pre-trial investigation]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia*. № 51. 137-140. Retrieved from: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc51/29.pdf> [in Ukrainian].

8. Tsyhaniuk, Yu. (2020). Teoretyko-pravovyi analiz okremykh instytutiv anhlo-amerykanskoi systemy kryminalnoho protsesu. [Theoretical and legal analysis of individual institutions of the Anglo-American criminal process system]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. №3. 281-289. Retrieved from: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/3/48.pdf> [in Ukrainian].

9. Milevskiy, O.P., & Varushechkina, V.V., & Fridmaen, D.A. (2017). Pohliad na pravovyi status prokurora u kryminalnomu sudochynstvi v zarubizhnykh krainakh. [A look at the legal status of the prosecutor in criminal proceedings in foreign countries]. *Mizhnarodnyi yurydychnyi visnyk: aktualni problemy suchasnosti (teoriia ta praktyka)*. №4–5. 185-190. Retrieved from: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/law/article/download/31/3> [in Ukrainian].

10. Hryniuk, V.O. (2016). Porivnialno-pravovi aspekty poriadku realizatsii funktsii obvynuvachennia u krainakh anhlo-amerykanskoi ta kontynentalnoi pravovykh system. [Comparative legal aspects of the procedure for the implementation of the prosecution function in the countries of the Anglo-American and continental legal systems]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. №5. 308-312. Retrieved from: <http://www.nvppp.in.ua/vip/2016/5/65.pdf> [in Ukrainian].

11. Shulha, A. (2023, October 27). Shchodo uchasti prokurora v kryminalnomu provadzhenni na storoni zakhystu ta vykonannia funktsii pravosuddia u stadii dosudovoho rozsliduvannia. [Regarding the participation of the prosecutor in criminal proceedings on the side of the defense and the performance of justice functions in the stage of pre-trial investigation]. *Protydiia kryminalnym pravoporushenniam na deokupovanykh terytoriiakh: zbirnyk materialiv Vseukrainskoi nauково-praktychnoi konferentsii (v avtorskii redaktsii)*. Kropyvnytskyi. 171. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 5.11.2023